

hygg & hoyr

Fríggjadagur 4. október 1996

Útvarp og sjónvarp:

Mozart og Einstein og onnur flogvit...

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað gekk long tíð, áðrenn leiðslan í útvarpinum tordi í holt við kapp-
ingina ímóti sjónvarpinum.

Öll tey fyrstu árin, sjónvarpið var, vóru allar „á hugaverðar“ sendingar í útvarpinum lagðar tey sjónvarpsleysis kvöldini. Tey kvöldini sjónvarp var, var „bara“ klassiskur tónleikur, og annað „fjas“, sum eingin lurtaði eftir kortini, á skránni.

Men so við og við vaknaði útvarpið úr dvai-
anum og tað er ótrúligt, sum tað hevur ment seg hesi seinastu árin.

Útvarpið verður betri og betri fyrri hvørt ár og nú gongur sjón fyrri søgn, at tað ber til at „stjála“ áhugan hjá fólki frá sjónvarpinum, eisini tey góðu kvöldini.

Útvarpið hevur nú so nógvur áhugaverðar tættir í skránni, at tað fer við nógv meiri tíð enn sjónvarpið ger.

Men viðhvørt kundi eg hugsað mær, at útvarpið var meiri lurtaravinarligt. T.d. í tí annars sera áhugaverða teiginum „Viða um“. Onkrar frágreiðingar í tí teiginum eru so hálfvögðar, at vanligi lurtarin er akkurát líka skitbýttur eftir svaríð, sum undan og tað var jú ikki meiningin.

Tað er ein av fremstu uppgávum hjá tíðinda-fólki, at umskriva háfløgt visindaligt mál og fløkt lógarmál til mál, sum vanlig fólki skilja, men tað hepnast ikki altíð líka væl.

Tað eru eisini tey, sum av einari ella aðrari misskiljing tosa og skriva so flækjasligt, at tað er hverki hevur ella hali á, í berum bangilsi fyrri ikki at ljóða nóg klók. Eg veit ikki hvi tey halda, at tað ljóðar „meiri begávað“ at tosa og skriva illa konstruerað volapykk, heldur enn vanligt tali-mál.

Tíverri er gongdin í sjónvarpinum næstan tann evugta av gongdini í útvarpinum.

Tað er spell, at sjónvarpið ikki fær líkinda umstoður, tí hvat fólkið viðvíkur, er tað so væl fyrri, sum ongantið fyrr.

Dagur og Víka er aftur triggjar ferðir um vikuna, men ofta eru tær merktar av, at tey ikki vita, hvussu tey skulu fáa tíðina at ganga. Sjálvur kundi eg nógv heldur hugsað mær eina tíðindasending færri og eina kjaksending fleiri, har farið var í dýbdina við einum ávís-um máli.

Ein av fáu sendingu-num, sjónvarpið, sjálvt ger, var „Teir byggja land“.

Tað er áhugavert at hoyra um gerandisdagin hjá føroyskum timburmonnum í Týsklandi.

Men minst líka áhuga-verð var samrøðan við Eysturtysku hjúnini.

Tá ið tey greiddu frá livinum í DDR, sum var, var tað ikki ræðusögur-nar, vit vanliga verða fódrað við.

Men eg saknaði tann avgerðandi spurningin: Vildu tey heldur fingið tað aftur, sum tey høvdu tað í DDR, sum var, ella vóru tey fegin um nýggja „frælsa“ lívið?

Tað er ikki ofta, sjónvarpið fær høvi at hitta fólki, sum hesi, og slíkur fongur skuldi ikki gloppið teimum av hondum so lætt. Men vónandi kemur meiri seinni.

Og so til yvirskriftina.

Náttarravnarnir er sending, sum mangan fær meg at slökkja sjónvarpið, hóast eg eri kom-in uppí árinu nú. Ikki minst tí, at undirhalds-virðið mangan er so nógv betri, enn ætlanin var.

Og viðhvørt hoyrir tú okkurt í spurnarkapp-ingin, sum fær teg at spyrja, a hvat gongur fyrri seg í søgutimunum í skúlanum.

Sum t.d. í spurnar-kappingin leygarkvöldið. Spyrjarin vildi hava at vita, hvør hevði gjørt lagið „Eina kleine nacht-musik, og ein lurtari var so knappur at svara: Albert Einstein...“

Í reyða stólinum hjá Brynhild:

Eitt frálíkt høvi at selja seg sjálvan

ÁKI BERTHOLDSEN

Summi siga, hon er eitt tað besta, sum er hent sjónvarpinum.

Onnur ræðast hana. Brynhild Thomsen ger aftur vart við seg.

Í tjúgu minuttir annaðhvørt mikukvöld sleppur hon at halva ein kendan feroying av í sjónvarpinum.

Tað er í nýggju sendingini „Alvaratos“, har Brynhild fær ein kendan feroying í sjónvarpið at tráðspyrja um eitthvørt mál, sum er uppi í dagsins kjaki og sum viðkomandi hevur við at gera.

Selja seg sjálvan

Sjálv gongur Brynhild ikki við til, at hon hevur fólki av.

– Hetta er tvørturímóti ein sending, har ið ein aktuellur feroyingur fær eitt einastandandi høvi at gera vart við seg, at selja síni sjónarmið, sigur hon.

– Eg eri ikki úti eftir at krossfesta nakran. Eg dugi ikki at siggja, hvørjum endamálið tað tæmir.

– Endamálið við sendingini er at lysa meiningina hjá einum ávísu fólki um eitt aktuelt mál, hann, ella hon, hava við at gera.

Higartil hevur ein sending verið. Hon var síðsta mikukvöld, tá ið Axel Nolsøe, landsstýrismaður var gestur hjá Brynhild Thomsen og slapp at greiða frá sínum sjónarmiðum um bygnaðin á landsjúkrahusinum.

– Ein sending, sum henda, vikur ikki so nógv frá einum herðum „innslagið“ í Degi og Víku. Tað er bara 20 minuttir, istaðin fyrri 2 minuttir.

– Í Degi og Víku verður klípt og skorið niður í tveir minuttir. Tey hevur ongantið tíð at fara so víða í einum aktuellum evni.

– Tað fært tú í hesari sendingini og eitt høvið sum hetta at greiða frá sínum sjónarmiðum, fáa aktuellir feroingar ikki ofta, sigur Brynhild.

– Etlanin er, at sendingin verður á skránni í nakrar mánaðir.

Brynhild fer ikki bara at fáa politikarar í stólin.

– Eg ætli mær at fáa fólki, sum á ein ella annan hátt eru við at mynda gerandisdagin hjá tær og mær. Tað kann verða ein bankastjóri, ein fakfelagsmaður, ein prestur, og ikki minst ein politikari.

– Í grundini er einki mark

– Eg rokni ikki við, at tað verður trupult at fáa fólki í stólin. Tvørturímóti, tí eitt høvi sum hetta at greiða frá sínum sjónarmiðum, stendur fólki ikki ofta í bði, sigur Brynhild Thomsen

sett fyrri, hvør sleppur fram.

– Einasta markið er, at vit seta okkum ikki at tosa kaffiprát. Spurningarnir eru so nærgangandi, sum teir skulu vera fyrri at fáa stöðuna hjá viðkomandi lýsta, sigur Brynhild Thomsen.

Ikki trupult

Brynhild Thomsen væntar ikki, at tað verður trupult at fáa kandidatar í stólin.

– Tað er nógv, viðkomandi mál frammi og tað koma nógv mál fram í vetur. Og sum sagt, fáa fólki sjáldan so gott høvi at koma fram við sínum sjónarmiðum. So hon væntar ikki, at trupulleika far at standast av, at fáa fólki.

Tvørturímóti væntar hon, at tað verður „attraktivt“ at sleppa í stólin.

Annars heldur hon, at yvirhøvur er feroingar meiri afturhaldandi at út-tala seg seg danir,

– Men tað kemst kanska av, at teir eru ikki vanir at verða spurdir.

– Eingin plagar at spyrja feroingar, hvat teir halda um hetta ella hitt.

– Hetta er ikki galdandi bara fyrri mannin á gøtuni.

– Tað er eisini galdandi fyrri serfrøðingar við akademiskari útbúgving.

– Tey tíma ikki at blanda seg uppi.

– Ein orsök er kanska eisini, at samfelagið er so

litið og starvsmøguleikarnir eru fáir.

– Tí eru summi úttan iva eisini bangin fyrri, hvussu tað kann ávirka teirra

framtidar møguleikar, um tey koma at ganga onkrum ov nær við sínum meiningum.

– Avleiðingin er, at tað skjótt kemur inflatión í tey

fáu, sum vilja úttala seg.

– Tað eru tey somu

umafur og umafur, og tað

er spell, tí tað eru nógv

onnur, sum eisini hava meiningar.

Betri skipað

Sjálv er Brynhild ikki heilt nøgd við tað fyrstu sendingina.

– Verkfallið á sjúkrahús-inum var so aktuelt, at tað hendi nakað alla tíðina.

Tað merktist eisini á sendingini og eg haldi, at eg kundi havt skipað spurningarnar betri.

– Eg var eisini kløkk, hvussu skjótt tíðin gekk.

– Sum frálíður fari eg úttan iva at duga betri at skipa sendingarnar.

– Sendingarnar verða tiknar upp „Live on Tape“, sum tað eitur. Tvs, at sendingin verður tikin upp eina løtu, áðrenn hon verður send.

Tvs, at tað ber ikki til at klippa ella upp á aðrar mátar redigera hana, sigur Brynhild Thomsen.